НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

КАФЕДРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СЛУЖБОВО-БОЙОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

29 жовтня 2026 року

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Службово-бойова діяльність сил сектору безпеки та оборони держави: сучасний стан, проблеми та перспективи»

29 жовтня 2026 року

VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Службово-бойова діяльність сил сектору безпеки та оборони держави: сучасний стан, проблеми та перспективи» (29 жовтня 2026 року): тези. Золочів: Вид-во НАНГУ, 2026. 496 с.

Видання містить тези доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Службово-бойова діяльність сил сектору безпеки та оборони держави: сучасний стан, проблеми та перспективи», яка відбулась 29 жовтня 2026 року. Організатор конференції: кафедра забезпечення державної безпеки навчально-наукового інституту забезпечення державної безпеки Національної академії Національної гвардії України.

© Національна академія Національної гвардії України, 2026

Оргкомітет конференції:

Голова оргкомітету: доцент кафедри забезпечення державної безпеки навчально–наукового інституту забезпечення державної безпеки, кандидат військових наук, доцент, полковник **Назаренко О. Л.**

Відповідальний секретар оргкомітету: викладач кафедри забезпечення державної безпеки навчально–наукового інституту забезпечення державної безпеки, майор **Шаклеін О. С.**

Члени оргкомітету:

начальник кафедри забезпечення державної безпеки навчально–наукового інституту забезпечення державної безпеки, кандидат військових наук, доцент, полковник **Головань О.М.**

заступник начальника кафедри забезпечення державної безпеки навчально–наукового інституту забезпечення державної безпеки, доктор філософії, доцент, полковник **Онопрієнко О.С.**

Адреса оргкомітету: 80700, м. Золочів, вулиця Січових Стрільців 2, Національна академія Національної гвардії України, кафедра забезпечення державної безпеки навчально–наукового інституту забезпечення державної безпеки.

Контактні телефони: 097-905-82-55, 093-512-28-09

Електронна адреса: konferencetsp@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів.

За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори.

Третій напрям стосується оцінювання результатів підготовки. Поряд із перевіркою знань доцільно оцінювати своєчасність та обґрунтованість рішення, послідовність управлінських дій, організацію взаємодії, дотримання вимог безпеки, здатність підтримувати ситуаційну обізнаність і вносити корективи при зміні обстановки. Після виконання вправи доцільно проводити короткий структурований розбір дій, під час якого визначаються причини помилок, сильні сторони прийнятого рішення та можливі альтернативні варіанти. Ротація ролей командира й виконавця сприяє розвитку відповідальності, комунікації та розумінню взаємозалежності дій усіх учасників підрозділу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Практико-орієнтована підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін має ґрунтуватися на трьох взаємопов'язаних складових: моделюванні професійних ситуацій із поступовим ускладненням умов; інтеграції знань і способів дій навколо єдиного тактичного задуму; комплексному оцінюванні здатності курсанта приймати рішення, організовувати взаємодію та коригувати дії. На підставі теоретичного аналізу узагальнено зазначені складові та запропоновано їх послідовне поєднання за логікою «моделювання - інтеграція - комплексне оцінювання», що спрямовує навчання від засвоєння окремих знань до формування готовності діяти в умовах, наближених до реальної службово-бойової діяльності. Перспективою подальших досліджень є розроблення банку навчально-тактичних ситуацій різного рівня складності та критеріїв оцінювання практичної готовності курсантів до типових і нестандартних завдань.

УДК 614.8

Якухін С. С., старший викладач кафедри автоматичних систем безпеки та електроустановок Національний університет цивільного захисту України

ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЧНИХ СИСТЕМ ПОЖЕЖОГАСІННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Повномасштабна військова агресія проти України кардинально змінила безпеку країни, висунувши нові жорсткі вимоги до систем цивільного захисту та пожежної безпеки. В умовах регулярних ракетних та дронових ударів, промислова та цивільна інфраструктури зазнають безпрецедентних руйнувань. Одне з найбільш руйнівних наслідків таких ударів це виникнення масштабних пожеж, вторинними ураженнями та значними людськими жертвами. Традиційні підходи до ліквідації пожеж силами підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) у воєнний час стикаються з серйозними перешкодами:

– загроза повторних ударів – рятувальники змушені припиняти локалізацію пожеж до стабілізації безпекової ситуації, що призводить до збільшення часу для ліквідації пожеж, завданню більших матеріальних збитків;

– руйнування та завали проїздів та доріг – через регулярні ракетні та дронові атаки руйнуються будівлі та споруди, пошкоджуються покриття проїздів та доріг, що призводить до неможливості швидкої доставки особового скаладу та вогнегасних речовин (ВР) до місця пожежі.

За таких обставин автоматичні системи пожежогасіння (АСПГ) перетворюються з елемента стандартної інженерної безпеки об'єкта на критичний фактор виживання підприємств та захисту людей. Вони здатні виявити та локалізувати осередки займання на початковій стадії в перші хвилини після влучання, працюючи автономно без залучення людини. Це дозволяє зменшити площу пожежі, мінімізувати збитки від неї до прибуття ДСНС або повністю ліквідувати пожежу, що підтверджує надзвичайну актуальність дослідження особливостей експлуатації АСПГ в умовах війни.

Проблема автоматизації АСПГ та забезпечення стійкості систем безпеки завжди перебувала в центрі уваги українських науковців та практиків. У довоєнних працях вітчизняних дослідників основна увага приділялася: підвищенню надійності АСПГ в умовах мирного часу, оптимізації витрат ВР, математичному моделюванню динаміки розвитку пожеж на промислових

об'єктах. Проте сучасні реалії воєнного стану вимагають переосмислення цих підходів. Аналіз публікацій останніх років свідчить про зміщення наукового фокусу. Дослідники розглядають стійкість систем АСПГ до комбінованих факторів ураження. Також вивчаються питання автономності живлення АСПГ в умовах блекаутів та інтеграції систем пожежного моніторингу з загальнодержавними системами оповіщення. Разом з тим, залишається недостатньо вивченим комплексний алгоритм адаптації стандартних систем під специфічні воєнні загрози, що потребує глибшого аналізу.

Ефективність функціонування АСПГ в умовах воєнного стану безпосередньо залежить від їхньої архітектурної стійкості, автономності та правильного вибору ВГ. У межах дослідження було проаналізовано три ключові аспекти: вразливість, шляхи адаптації та вибір технологій. Вибухова хвиля здатна зруйнувати трубопроводи, пошкодити спринклери або вивести з ладу центральні пульти керування. Висока запиленість і задимленість від вибухів поруч можуть викликати збої у роботі оптичних або аспіраційних пожежних сповіщувачів.

Для підвищення живучості АСПГ в умовах воєнного стану необхідно впроваджувати наступні технічні рішення:

– використання не просто стандартних акумуляторних батарей, а потужних систем безперебійного живлення та інтеграція з генераторами об'єкта, захищеними від уламків;

– відмова від прямого живлення з міського водопроводу на користь підземних або захищених наземних резервуарів із запасом води/піноутворювача;

– розподіл системи на ізольовані секції за допомогою автоматичних засувок. Якщо вибух руйнує одну частину будівлі, автоматика відсікає пошкоджену ділянку, зберігаючи працездатність та тиск у решті приміщень;

– використання комбінованих датчиків, які знижують ризик помилкового спрацьовування від пилу під час вибуху, реагуючи саме на реальне відкрите горіння.

Проаналізуємо ефективність різних типів АСПГ в умовах обстрілів. Водяне та пінне гасіння залишається базовим для великих складів та логістичних

центрів, але потребує захищених насосних станцій. Газове пожежогасіння ефективне для серверних, дата-центрів та об'єктів зв'язку. Його перевага під час війни повна незалежність від водопостачання, проте приміщення має зберігати герметичність, що важко гарантувати при вибитті вікон вибуховою хвилею. Порошкові та аерозольні модулі визнані найбільш перспективними для захисту окремих критичних вузлів. Вони є повністю автономними, не потребують трубних розводок та насосів, монтуються безпосередньо над обладнанням і спрацьовують від локального підвищення температури навіть за повної руйнації загальної системи безпеки будівлі.

Отже, підіб’ємо підсумки. Умови воєнного стану в Україні довели, що АСПГ є невід'ємною частиною забезпечення життєстійкості держави. Традиційні АСПГ, спроєктовані за нормативами мирного часу, мають високу вразливість до кінетичних та термічних факторів війни. Найвищий рівень живучості в умовах обстрілів демонструють локальні модульні системи, які не залежать від централізованих інженерних мереж.

Подальший науково-практичний пошук має бути спрямований на розробку нових вогнестійких та удароміцних матеріалів для трубопроводів та кабельних ліній АСПГ, впровадження технологій штучного інтелекту для швидкої верифікації типу загоряння та оптимізації алгоритмів пуску. Окрім того актуальними є дослідження ефективності роботи роботизованих пожежних комплексів на об'єктах нафтогазового та енергетичного сектору України.